

студентамі тэарэтычнага зместу, прадстаўленага ў электронных курсах) і на трэцюю – камунікатыўная (забяспечваць адпаведныя зносіны студэнтаў).

Выкладчык становіцца адначасова і арганізатарам і кансультантам у сістэме дыстанцыйнага навучання, які ажыццяўляе метадычную і арганізацыйна-кансультатывую дапамогу студэнтам. Граматная арганізацыя навучальнага працэсу ў дыстанцыйнай форме можа паслужыць гарантам атрымання якаснай беларускай адукацыі, якая будзе адпавядаць патрабаванням сучаснага грамадства сёння і ў перспектыве.

Неабходна адзначыць, што для паспяховага развіцця дыстанцыйнага навучання Moodle неабходна фінансавая падтрымка, наяўнасць надзейнага доступу ў Інтэрнэт, папулярызацыя ідэй сучасных адукацыйных тэхналогій.

Літаратура

1. Кодекс Республики Беларусь об образовании. Минск : Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь, 2011. 400 с.
2. Косинова О.А. Онлайн-обучение и проблема управления качеством образования: исторический аспект // Образоват. технологии. 2015. №1. С. 13–18.

Величко В.В.

студентка магістрантуры

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

ЖИТТЄСТВЕРДЖУВАЛЬНИЙ ПАФОС ХУДОЖНІХ ТВОРІВ І. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

Анотація. У науковому дослідженні представлений життєстверджувальний пафос художніх творів І. Котляревського. Наголошується на тому, що він був першим в новій українській літературі, хто використав живу народну мову, звернувся до побутових деталей, а також представив реалістичні образи тогочасної дійсності.

Ключові слова: бурлеск, сатира, романтизм, реалістичне бачення, пародія, художність, травестія.

Період становлення нової української літератури є надзвичайно важливою складовою у контексті літературної історії. Саме завдяки цьому твори урізноманітнюються новими темами та мотивами. У середині

XVIII століття складається нова жанрова система, зорієнтована на нову дійсність. Інтермедії, вертепні драми, бурлескні і сатиричні вірші, ліричні поезії починають відображати селянський побут, взаємини між представниками різних класів, з'являється орієнтація на проникнення до внутрішнього світу людини.

Основою для нової української літератури була жива народна мова, яку започаткував у 1798 році І.П. Котляревський своєю бурлескно-травестійною поемою «Енеїда». Завершився процес становлення НУЛ упродовж перших чотирьох десятиріч XIX століття [1, с. 4].

Творчість І.П. Котляревського є епохальною для українського літературного процесу. Саме тому багато дослідників намагались розкрити феномен письменника. Так, його життя та творчість досліджували критики П. Бахмут, М. Возняк, Б. Гоболіс, О. Дейч, А. Залашко, Є. Кирилюк, П. Киселев, Г. Коваленко, С. Крижанівський, Є. Нахлік, І. Пільгук, М. Радецька та ін. Різноманітні мовознавчі аспекти творчості українських та білоруських письменників означеного періоду досліджують І. Тобілевич, М. Яценко, Станкевич О., Мінакова Л., Воїнова О., Гуменюк М. та ін.

І.П. Котляревський дав поштовх до відкриття нової доби, подарувавши світові нові жанри бурлескно-травестійної поеми та комічної опери. Твори митця «Енеїда», «Наталка Полтавка» мали нову тематику, новий ідейний зміст, зрозумілу та доступну народну мову. Під час написання творів автор звертався до скарбів українського фольклору [6, с. 203].

Багато досліджень були присвячені вивченню «Енеїди». Так, було звернено увагу на те, що у поемі визначальними стали елементи реальної дійсності, життя і побуту українського народу, звичаїв, свят, ігор, танців, костюмів, страв. Дослідники «Енеїди» називали її енциклопедією української етнографії [6, с. 203].

Драму «Наталка Полтавка» зараховують до жіночої прози сентиментального змісту [10]. У творі до уваги читача представляються події української дійсності XVIII століття. Автор знайомить зі звичаями українського народу, окремими характерними рисами представників козацтва, селянства, чиновництва, відображаючи економічні відносини феодально-кріпосницького господарства [2, с. 84].

У творах І.П. Котляревського вперше залунала жива українська мова. Автор показав її красу та багатство, невичерпні можливості розвитку рідної літератури. Проте повністю новаторськими твори автора назвати не можна, адже вони мають історичну основу, класичні топоси, характерні означеному періодові [3].

Своєю творчістю І.П. Котляревський зробив справжній переворот у літературній техніці. До появи «Енеїди» під час написання поезії використовували силабічну систему віршування, основу на чергуванні віршованих рядків, однорідних лише за кількістю складів, з паузою всередині рядка й обов'язковою парною римою. Не зважаючи на те, що на початку XVIII століття були спроби застосувати силабо-тонічний принцип у віршуванні, вони так і залишилися лише спробами. Силабічна система посідала провідне місце до самого кінця XVIII століття [6, с. 272].

Хоча п'єса «Наталка Полтавка» і була тісно зв'язана з російською драматургією кінця XVIII – початку XIX століття, вона стала першим національним драматичним твором з абстрактно-алегоричними образами, моралізаторством і схоластикою. Твір увібрав у себе все найкраще від вертепної драми, та інтермедії, реалістично відтворюючи події тогочасної дійсності [12, с. 74].

Багато письменників по-епігонському копіювали прийоми І.П. Котляревського. Так, наприклад, П.П. Білецький-Носенко написав поему «Горпинида, чи Вхоплена Прозерпіна», основою якої став популярний античний міф про викрадення Богом підземного царства Плутоном Прозерпіни. К.Д. Думитрашко-Копитько переклав на «козачий виворіт» відому грецьку поему «Батрахоміомахія» («Війна мишей і жаб», VI ст. до н.е.) під назвою «Жабомишодраківка».

Категорію пам'яті свого часу у дослідженнях вивчала Т.М. Шарова, яка акцентувала увагу на тому, що кожна людина повинна мати у пам'яті ті спогади, які потім можна буде використовувати [9, с. 134].

Проте ці твори не можна прирівнювати до творів І.П. Котляревського. Письменники лише наслідували стиль І.П. Котляревського, часто навмисне загострюючи його, вдаючись до натуралізму і вульгарного спрощення. Проте вони так і не взяли зі спадщини митця тенденцій реалізму і народності, справжнього гумору і соціальної сатири. У творах більшості письменників прослідковується спрощення часопросторових координат, що позначається на змісті твору та на його головних героях [5, с. 124].

У своїй творчості І.П. Котляревський розкриває образ простого народу, возвеличує його духовну силу. Письменник наповнює свої праці гумором, високою поетичною щирістю любов'ю до народу. Як поет-гуманіст та поет-просвітителю він співчував закріпаченому селянству, засуджував негативні явища жорстокої феодално-кріпосницької діяльності, оспівував патріотичні почуття трудящих.

Яскравий самобутній таланти І.П. Котляревського позначився і на творчій спадщині багатьох українських письменників, зокрема на Т.Г. Шевченкові, М.Л. Кропивницькому, І.П. Карпенко-Карому.

Твори І.П. Котляревського, увібравши в себе традиції української і світової культури, знаменували перехід до нового типу художньої творчості, до реалізму й національної свідомості.

Література

1. Бахмут П. Творчість І. Котляревського // Слово і час. 1992. №10. С. 4–9.
2. Гуменюк М. І.П. Котляревський (Коротка бібліографія критичної літератури) // Література в школі. 1955. №4. С. 84–85.
3. Землянська А.В. Топоси сакрального в художній прозі Миколи Хвильового: [монографія]. Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2013. 231 с.
4. Лещинская О. Вербализация чувства радости в белорусской фразеологии // Наукові записки: Серія: Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. 2011. С. 17–20.
5. Огульчанська О. Своєрідність хронотопу в романах Г. Пагутяк «Слуга з Добромилія» і В. Орлова «Альтист Данилов» // Наукові записки Харківського національного університету ім. Г.С. Сковороди: Літературознавство. 2014. Вип. 1 (1). С. 116–124.
6. Павлюк М. Іван Петрович Котляревський і українська мова // Праці Одеського держ. ун-ту. Т. 148. Серія: філол. наук. Вип. 8. 1958. С. 203–213.
7. Станкевич А. А., Минакова Л. Н., Воинова Е. Н. Лексика народнай гаспідаркі ў гаворках Мазырска-Прыпяцкага Палесся. 2008. 346 с.
8. Федченко П. Літературна критика на Україні першої половини ХІХ ст. К., 1982. С. 272.
9. Шарова Т. Категорія пам'яті в мемуарних творах Василя Бондаря // Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди. Серія : Літературознавство. 2010. Вип. 1(2). С. 134–140.
10. Шарова Т.М. Жіноча проза: теоретичні засади визначення та класифікація // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. №745. Серія «Філологія». Вип. 49. Харків, 2006. 214 с.
11. Шарова Т.М. Реалістичне відтворення життєвої правди у творах І. Маслова // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»: збірник наукових праць. Вип. 59. 2015. С. 239–241.
12. Яценко М. Зачинатель українського романтизму // Наука і культура: Україна. К., 1982. 234 с.